

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmivelődési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlöny

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hidutca 32.

HIRDETÉSI DIJ:

Arszabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Az új Torda-Aranyosvár- megyei takarékpénztár.

A ki ismeri azon nem éppen kedvezőnek jelezhető közgazdasági állapotokat, s melyek között különösen a kisbirtokosok osztálya úgyszólván csak tengődik, és másfelől tudatával bir annak, hogy a kereseti czélokra való felhasználáshoz szükséges olcsó tőkéhez mily nehezen lehet hozóá jutni: az — meg vagyok győződve — csak élénk örömmel üdvözölheti a létesülés stádiumába jutott új „Torda-Aranyosvármegyei takarékténztár” eszméjét.

A részvétel iránti felhívás — aláírván azt Sándor János alispán, gróf Bethlen Bálint, Ugron Miklós, dr. Horváth Miklós, Simó Béla és Nagy Miklós — már ki lett bocsátva; a melyben nagyon is igazán van mondva, hogy a „hitelintézek jótékony befolyást gyakorolnak a földmivvelés-, ipar- és kereskedelem érdekeire egyaránt” . . . S a valóság-
nak megfelelőleg jellemeztetik az ezen intézetekben rejülő hatalmas erő, a midőn mondatik, hogy „ez az erő jó

irányban vezetve és felhasználva minden téren óriási eredményeket képes létrehozni, sok nagyot és szépet alkotni, jót és nemeset tenni. . . .”

És ez a mondás nem légből kapott, hanem a tényleges viszonyokon helyezkedve csak a tiszta igazságot fejezi ki, hiszen ki tagadná azt, hogy a legnagyobb gazdasági fejlődés első feltételei egyikét éppen a nem tulságos magas kamat mellett igénybe vehető hitel képezi, a a mely állandóan oda működik, hogy a fenn levő tőkék a keresetre legképe-sebbnek kezei közé vezetessenek; s vajh kitagadná másfelől azt is, hogy a hitel még hatalmas társadalmi tényező is; mert jól mondja Stein Lőrincz, hogy „a társadalmi állapotok ellentéte nem abban fekszik, hogy a személyes képesség nem bir tőkével, hanem abban, hogy nem bir neki megfelelő tőkének kereseti czélokra való használatához jutni. A hitel az, a mely ez ellentétet megoldja.”

Az ujonnan létesítendő pénz- és hitelintézet elébe a kezdeményezők által

nemeslelküleg kitűzött czélt pedig magasztossá éppen az teszi, hogy az új takarékpénztár a társadalmi állapotok ezen ellentétét — árja — erejéhez mérten, saját működési körében — megoldani, mert csak így fogja aztán az új takarékpénztár által nyújtott hitel, a tulajdonjog — nhetetlen szigora és a szabad személyes kifejlődés elutasíthatlan követelménye között a legfőbb harmoniát létesíteni.

Oly czél ez, a melynek létesülése iránt elég garantiát nyújthat nekünk a kibocsátatott fölhívás azon passusa, a melyben mondatik, hogy „az intézet által adott kölcsönök kamatja a tiszta 8%-on felül semmi esetben nem emelkedik, sőt mihelyt a viszonyok megengedik, alábbszállítandó lesz.”

Az új takarékpénztárnak 200 ezer frt lesz az alaptőkéje, s hogy mekkora a bizalomnyilvánulás ezen új hitelintézet iránt, s mekkora égető szükségét van hivatva pótolni, azt hiszem elég bizonyíték lehet erre vonatkozólag az, hogy az alaptőke 9/10 részben már alá van

AZ „ARANYOSVIDÉK” TÁRCZÁJA.

Abrándos . . .

Ábrándos kis leányka volt
Héhozem — piros ruha, —
Arczám piros rózsza nyílt
És szőke volt haja.

Oly szende volt — szemérmes,
S oly boldog volt velem,
Nem is hívánt ő telozeni
Csak egyedül nehem.

De egy napon csak elhagyott,
S hogy láttam azután:
Ruháján piros rózsza volt,
De arcza halovány!

FELSZEGHY DEZSŐ.

Egy párbeszéd.

— Oroszból. —

— Itthon van-e a nagyságos asszony? kérdezte Csernin Boris, miközben hópolyhektől fedett bundáját lecsusztatta vállairól.

— Igen, válaszolt a szolgál, ki oly tisztának és jó nevelésűnek látszott, hogy róla bizony lehetett következtetni uraságának gazdag voltára.

Boris redőkbe szedte homlokát.

Azt remélte, hogy nejét nem találja honn és ő. ebédig elgondolkozhatik legalább 1 óráig.

Türelmetlenül vállat vonva, egyenesen dolgozó szobájába ment, futolagosan az asztalon fekvő levelek halmazára pillantott s gondolkodva állt meg a szoba közepén, figyelve

a távoli teremről ide hatoló zongora hangokra. Felesége játszott a zongorán valami utálatos, banális dallamot. Ha elragadta őt a zenészi szeszély, ez biztos jele volt annak, hogy unatkozik. Boris számot akart magának adni arról, hogy miért hat reá kellemetlenül feleségének honléte, a helyett, hogy mint rendesen, kikocsizott volna ez órában.

Szerette nejét, szerelemből házasodott, nejének meszeszerű szépségétől elbájolva, s ez a szépség ez évben még jobban virult. Éppen úgy szerette őt, mint az első napon. Ma azonban egészen egyedül akart lenni. Az egész napot üzleti dolgokkal, társával való megbeszélés közt töltötte, tehát fáradt volt pihenni vágyott, hogy irányt adjon gondolatainak.

— Nem, nem szeret! sutogott Csernin, miközben leült íróasztala mellé, s aztán szórakozottan bontogatta föl a leveleket. Nem szeret! nem szeret! ismélte gondolatban. Nem találom föl benne boldogságomat, nincs benne tűz, mely engem fölmelegitene. Természetesen hozzám jött, mert gazdag vagyok. Nem vagyok szép, nem vagyok vidám, sőt komor. Rá nézve az élet csak szórakozásokból áll . . . Csunya vagyok, . . . de gazdag . . .

Mélyen felsőhajtott, azután visszahanyaltott faragott székének magas támlányára. Lelkileg ennyire gyöngének nem hitte magát.

Eddigél csak arról gondoskodott, hogy lehetőleg sok pénzt szerezzen és adjon feleségének, tetszés szerint való költsékezés czéljából. Felesége hálás volt, csókolta és simogatta őt. Ma első ízben támadt fel agyában a gondolat, hogy tulajdonképpen semmiféle bizonyítékkal nem bir neje szerelméről. Ez a gondolata pillanatról-pillanatra nőtt és elzavart minden más gondolatot.

— Negyven évvel tizenkilencz éves szegény leányt venni nőül s attól szerelmet várni!

sutogott gunyosan, de ez a guny erőltetett volt s igen közel állt a könnyekhez. Csak ebben a pillanatban fogta fel, mily lázas szenvedéllyel szereti a nejét, annyira, hogy a hirtelen támadt kétely őt örületbe ejtené, ha még tovább tartana . . .

A zongora-hangok elnémultak, könnyű léptek zaja hangzott. A köszöbön Alexandra jelent meg, Csernin hájos neje, sűgár termetű barna hölgy, ragyogó fekete szempárral.

— Oh, nem is tudtam, hogy már itthon vagy? szólt; képzeld csak, Karskyéknél a gyermekek vörhenybe estek s így el kellett halasztaniok a mai táncmulatságot.

— Csakugyan? kérdezte Csernin, oly fáradt hangon, mely Alexandrát bámulatba ejtette.

— Mi bajod? kérdezé, történt valami? Talán kellemetlenségek?

Boris, ki különös figyelemmel szemlélte nejét, annak arczán az aggálynak alig észrevehető kifejezését fedezte föl. Hirtelen valami gondolata támadt. Ideges rángás húzódott végig vonásain, elhalványult s így szólt:

Igen, történt valami. Nem akartalak megijeszteni, miuthogy azonban magad is észrevetted mennyire nyugtalan vagyok. Nem titkolódzhatom előtted. Roszul állunk . . .

— Mit jelentsen ez?

Alexandra tágra nyitott szemekkel pillantott reá és nyugtalankodni kezdett. Csernin fölkelt, a nélkül, hogy tekintetével elfordult volna nejétől. Szive oly hevesen dobogott, hogy szinte roszul érezte magát.

— Mindjárt, mindjárt, szólt, miközben távozott az íróasztaltól, hogy a gyertya lángok ne világítsák meg arczát egészen.

Lásd, folytatá, üzletemre most gonosz idők járnak. Hogy ugy fejezzem ki magamat, minde-nem kockán áll. Mindent kockáztattam, a legcsekélyebb vigyázatlanság összes vagyónunkba

írva, s az alakítandó új intézet részére minden irányban a legjobb összeköttetéseket, sikerült előlegesen is biztosítani.

Smiután megemlítem még azt, hogy a fölhívást kibocsátók nem szándékoznak a részvények átvételére nyilvános aláírást nyitni és hogy az új takarékpénztár hivatásul van kitűzve: a vármegye, egy ily pézintézet működése körébe vonható, összes érdekeit is felölelni: azt hiszem, hogy a legszebb reményekkel eltelve üdvözölhetjük már a jövő év január havában megnyitandó új takarékpénztárt, s jogosan zárhatjuk be ezen közérdekű cikkünket azon hő óhajításunk kifejezése mellett: Adjon az ég hosszas jövőt és felvirágzást az alakítandó „Torda-Aranyosvámegyei takarékpénztárnak“! . . .

Vármegyei.

A gyászszoba a szabadságharc emlékeinek kiállításában.

Sajátságos melázó bánattal lépem át rendszeren a 48-iki kiállítás küszöbét.

Olyan sokszor voltam már ott és olyan szívesen megyek mindig oda. Mintha abban a levegőben, mely most a vigadó termeit telíti, volna még abból a lelkesedésből egy parány, a mely ama tüneményes időkben a gyermekből hőst, a férfiakból félisteneket csinált . . . és azt a levegőt, a hazaszeretet lángoló hevével impregnálva, oly kimondhatatlanul jól esik beszívni a mai léha korban, a melyben már semmiért sem lelkesednek az emberek. A legmélyebb bánattól akkor fogodik el lelkünk, ha belépünk az ugynevezett gyászszobába.

Annak a remek hőskölteménynek a mi szabadságharcunk volt, halott szomorú refrainje ez — melybe halálhörgés és a legnemesebb szívek utolsó dobbanása vegyül. Összeszorul a lélek és könnyel telik meg a szem attól, a mit ott látunk.

kerülhet. Azt hiszem, felfogod, hogy ily körülmények közt nem lehetek nyugodt.

Mennél többet beszélt, annál inkább elhalványodott Alexandra. Szemei még ragyogóbbak, feketébbek és tágra nyitabbak voltak, mint előbb.

— Nem értem, szolt fáradtan; miért kockáztattál mindent?

— Mert alkalom kínálkozott, vagyonom megkettőztetésére.

— De veszteni is lehet! kiáltott fel a nő izgatottan; van-e jogod ily eljárásra, rólam ennyire megfélemlíteni? Szót se mondtál nekem, nyugodt voltam, azt képzeltem, hogy el vagyok látva mindenkorra . . .

— Mit tegyek? . . . Már megtörtént! hebegett Csernin, fá adtsággal ejtve ki a szavakat. Nem gondolta, hogy ily nehezésre esik a dolog.

Neje haragosan vállat vont, egészen közel lépett férjéhez s kérdezte:

— Így tehát sikertelenség esetén nem maradna semmink?

— Semmink . . .

— De ugy-e, egyelőre még nincs okod kétkedni a szerencsés fordulaton? Annyi tapasztalattal bírsz, hogy lehetetlen tévedned? szolt mohón, remegő hangon.

Csernin sóhajtott.

— Ellenkezőleg, — válaszolt, be kell vallanom, hogy rászédtelek . . . Mondtam, hogy mindentünk kockán áll . . . Tudod meg, hogy csak állt, már nincs semmink.

— Hogy? mit? kiáltott fel Alexandra, ujjaiával idegesen kapaszkodva férje vállába.

Oly düh sugárzott szeméből, hogy Boris pillanatra önkénytelen rémülettel hátrált.

Kis vártatva összeszedte magát s így folytatta:

— Megbuktunk, az én vigyázatlanságom folytán buktunk meg . . .

Vagy ki ne érezne tépő keservet olvasva Damjánich utolsó levelét, melyet a kivégeztetés előtti rémes éjszakán intézett vol imádott nejéhez. Mennyi hősi lemondás, mily Istenben vetett végtelen bizalom lengi át a hős vértanu ama sorait, — nem különben oly mélyen megindító Pöltenberg tábornok ugyancsak nejéhez intézett végbucsjája . . . a hős nem rettegi a halált, csak az fáj neki, hogy attól kell elválnia, a ki az életben legdrágább volt neki. Kinek szíve nem dobbanna meg látva azt a széles fekete — selyem — nyakkendő, melyet Domjánich a kivégeztetés előtti perczben oldott le nyakáról. Egy pillanat, a meddig százat ver az útér, annyi volt még csupán a földi élet, és ő farkaszemet nézve azzal a rémmel, melytől egyaránt remeg a király és koldus, hidegvérrel oldja le nyakkendőjét és megparancsolja a bakónak, hogy össze ne borzolja remek, fényes szakállát. Ugyancsak e szobában van Kazinczy Lajos ezredes, nagy költőnk Kazinczy Ferencz fiának olajfestésű arcképe is. Ő Zsibónál tette le a fegyvert s október 10-én szenvedett vértanui halált Aradon. Mellette függ a falon az első vértanuk egyikének arcképe, báró Mednyánszky Lászlóé, Pozsonyban a Szamárhelyen akasztatta őt fel az osztrák kormány, mert Lipót-várát nem akarta feladni, sajtáságosan épen azon a napon, 1849-ben jún. 5-én, a mely napon Kossuth az osztrákoktól visszafoglalt fővárosba bevonult.

Tovább nézegetve egy sajátságos alkotmány vonja magára figyelmünket, egy fából faragott miniatűr-kaszamátája ez az olmtüzi várnak, melyben Kossuth Sándor alezredes és Zambelli ezredes voltak elzárva. Oh! ha azok a falak beszélni tudnának, mennyit regélnének arról, mily bűn lehetett eme sötét időkben a hazaszeretet, hogy ilyen rettenetes volt a büntetése. Ugyancsak itt vannak Hadik Gusztáv és Lenkey bilincsei is. A rozsdás nehéz láncokat félve nézik a teremben levő hölgyek, a mikor véletlenül megzörren, összerездülnek és eszükbe jutnak azok a szomorú történetek, melyeket apáikról hallottak a vérbe és gyászba fullasztott dicsőség tüneményes napjairól.

Hős időről beszél az a széles kard, melyet mint a hadak Istene annyi csatákon győzedel-

— Megbuktunk, ismétlé Alexandra gépileg és elfojtott hangon.

Szép arca eltorzult az elfojtott haragtól. Csernin látta, mennyire küzd magával, hogy föl ne kiáltson:

— Te gazember!

— S én képzelhettem, hogy szeret, gondolá, erőt véve magán, hogy sirva ne fakadjon. — Végig kell vinnem a dögöt, határozta el.

— Igen, megbuktunk . . . Ezelőtt birtam volna erélylyel, hogy ismét rendbe hozzak mindent. Ismét talpra álltam volna, talán még szilárdabban, mint eddig . . .

— Nos hát? miért nem teszed? . . .

— Nem, most nem . . . Azelőtt erős voltam. Most fáradt vagyok, fáradt, mert nem hiszek többé szerelmedben.

— Ah, szerelmem, mit érne az ily pillanatban! Most nincs ideje arról beszélnünk! szolt Alexandra nyersen, de ismét összeszedte magát azonnal: Nem, bocsáss meg . . . Egészen önkívületbe hoztál, zavart vagyok . . . mi jut eszedbe . . . hiszen mindenuél jobban szeretlek a világon . . . Te mindent tudsz, annyira okos vagy! Ments meg bennünket a szegénységtől! Szeretlek! Hogyan bizonyítsam be neked . . .

Meg akarta ölelni férjét, Csernin azonban gondosan eltolta magát nehogy kezét ütésre emelje.

— Várj, szolt rekedten, ez még nem minden . . .

Széles, tüzmentes szekrényhez lépett, azt lassan felnyitá, kivett belőle pár csomag részvényt, s azokat az íróasztalra dobálta. Alexandra együgyűen nézett férjére.

— Halld, szolt, nejének szemébe tekintve, még bünyösebb vagyok mint gondolnád. Annyira vittem, hogy holnap zár alá veszik összes vagyónkat. Ez a pénz, mintegy ötven-ezer rubél, fedezze legalább részben gondatlan

mesen hordozott a ráczok réme, a nagy Damjánich: tört reményekről az a másik, melyet a vitéz Pöltenberg tábornoktól Sarkadnál vett el az osztrák önkény.

Nem tehetünk egy lépést, hogy multunk dicsősége, gyásza, át ne hassa lelkünket, idegeink minden szálát, s fáj a késő kor törpegyermekének, hogy nem lehetett ott, hol ágyuk vilámló lobbanása, zászlók lengése nemzeti jobblétünk hajnalpirkodását jelezte.

A termekben mint a nagy idők élő emlékei járkálnak az öreg honvédek . . . Ők, akik látták lobogni Buda ormain a győzedelmi tricolor; ők, a kik ott voltak Branyiszkónál, a kik ott sirtak Világosnál, a magyar nemzet egész Európa könyvét és tiszteletét kiérdemelt sirja mellett . . .

Kaczkiás attilában, karddal az oldalán ott jár köztük a hős Carl is, egyike ama nőhonvédeknek, kikről az 50-es évek poézisa teli szórta az akkori almanchok és emlékkönyvek lapjait virággal. Családi nevén Pashné, Lebstűck Károly Mária. Azt attilán két érdemjel hirdeti, hogy hős volt, erre vall az is, hogy főhadnagyságig vitte, mint volt 1848—49-iki honvéd huzza a rendes nyugdíjat Mosolyogva beszélget a fényes napokról az őt kérdezősködőkkel, azokról az időről, a melyekben volt valami a levegőben, a mi eldobatta a deákkal a könyvet, a földmivessel a kapát, a nővel a varrótűt, hogy mindnyájan kardot ragadjanak és siessenek a haza védelmére.

A kiállítás tömeges látogatása mutatja, mily életrevaló eszme volt e kiállítás.

Idegen, vidéki nem jön a fővárosba, hogy meg ne tekintené a vigadó termeit, s egyetlen egy látogató sem hagyhatja el a kiállítást, hogy teljes megalézással ne távoznék. Szerintem nem is magyar, nem is hazafi, a ki ezt elmulasztja, különösen a szülők igyekezzenek oda gyermekeikkel, hogy azok a mult példáin tanulva, lelkesedve, el ne feledjék a hazát szeretni, s tudjanak érte meg is halni, ha kell mert: Dulce et decorum est pro patria mori.

Csegei László.

tűzse játékomból eredő adósságaimat. Legalább becsülettel menekülök a romlásból; nekünk nem marad semmink, egyetlen székünk sem. de legalább senkinek sem áll jogában nevemet gyalázni; azt vélem, beleegyezel, hogy e pénzt magdhoz vedd . . . mielőbb tedd ezt és vedd magadhoz briliántjaidat is.

— Pétervártt maradjak vagy elutazzam? kérdezé Alexandra tüzletszerű hangon.

Csernin feje szédült, szíve megdermedt, hogy megőrült volna dühében ez asszony ellen, ki egy percczel előbb még szerelemről, mert előtte beszélni.

— Nos? sürgette Alexandra. Láthatólag már a csomagoláshoz akart fogni.

— Várj, szolt Csernin, ismét a tüzmentes szekrényhez lépve, abból revolvert vett elő. Alexandra ijedten hátrált, Csernin kaczagott.

— Ne félj, nyugtatóta meg őt fagyos hangon, ne félj.

Fogta a fegyvert s kidobta az ablakon. Az üveg darabokra tört, s a revolver kiesett az utcára, a hóba. Fagyos szél, hópelyekkel vegyest tolt a szobába.

Alexandra azt hitte, hogy férje megőrült. Egyik kezével nyakán összefogta gallérját, a másikkal pedig a pénz után nyult Csernin ismét gonoszul kacagott.

— Várj még egy kissé! A revolverre többé nincs szükségem, mert ezentul semmi sem bírhat öngyilkosságra. Csalódtam benned . . . De igaz, halld: ügyeim: a legjobb rendben vannak. Csak szerelmedről akartam meggyőződni . . .

Neje zavart volt, valamit akart mondani, fejéhez kapott, s férjéhez lépett.

— Vedd a pénzt! kiáltott ez föl mérgeesen, vedd a pénzt, te báb! végy kétszer annyit, háromszor annyit! Jogod van szépségedért milliókat követelni! Olyanoktól mint te vagy, nem fogadunk el ajándékot . . .

De azonnal sirva, zokogva hanyatlott a pamlagra, érezte, hogy céltalanul csinálta ezt a jelenetet. Szerette nejét, mindenek dacára bolondul, örültem, nem élhetett nélküle. Újból megkérlelné nejét, s egész életében még buzgalommal dolgoznék, hogy többet szerezzen, csak neje semmiben se szenvedjen hiányt.

H I R E K.

— **Hódolat nyilatkozat a királynak.** Megyénk törvényhatósági bizottsága folyó évi október hó 17-én megtartandó gyűléséből feliratilag fogja üdvözölni királyunk ő Felségét abból az alkalmából, hogy a reichenthali merénylet meghiusult.

— **A maros-ludasi róm. kath. és református egyházak javára m.-ludason az állami iskola helyiségében, oct. 10-én a vásárhelyi zenekar közreműködése mellett zártkörű táncestély volt, mely kitűnőleg sikerült.**

— **A tordai vasútállomásnál** az octóberi új menetrenddel nincs más változás mint a zónaidővel behozott 16 percz, mellyel később indul az eddigi indulási időnél. A városi óránál 36 percz a különbség.

— **A torda-aranyosmegyei tanítóegyesület választmánya csütörtökön — f. hó 8-án az ált. polg. leányiskolában gyűlést tartott.** A folyó ügyek elintézése után a nov. 5., 6., 7-ikén tartandó évi közgyűlés programja s az ez alkalommal tartandó hangversenyyel egybekötött műkedvelői előadás képezi az ülés tárgyát. Mindezekre adandó alkalommal részlekekben rátérünk —

— **Lopás.** Vezel Fülöp helybeli izraelita rabbitól Ruber Ágnes várfalvi illetőségű cselédje 38 frtot lopott el. A pénzből egyrésze 12 frtot a háznál dugott el, a többit Várfalván lakó anyjának aota át. Rendőrségünknek sikerült az egészet megkeríteni. A tettesek levannak tartóztatva.

— **Gyulás.** folyó hó 2-án éjjel Csicsi Lotti hurubája fedele a cigánysorban meggyuladt, de az összefutott szomszédok a tűz továbbterjedését meggátolták

— **A Torda-Aranyosvármegyei takarékpénztár a következő felhívást** bocsátotta ki: A közgazdasági élet jelenségeit közelebbről vizsgálva, bámulunk kell azon nagy befolyást, melyet a pénz- és hitelintézetek a földművelés, ipar- és kereskedelem érdekeire egyaránt gyakorolnak és nem tagadhatja senki, hogy hatalmas erő rejlik azokban, mely jó irányban vezetve és felhasználva minden téren, óriási eredményeket létrehozni, sok nagyot és szépet alkotni, jót és nemeset tenni képes. A Torda-Aranyosvármegye területén jelenleg fennálló pénzintézetek azonban — szerény nézetünk szerint — főleg azon okból, mert túl magas a kamat, melyet kölcsönvevőiktől szednek, s azon érdekek, hogy a részvényesek busás jövedelmet kaphassanak, fel lesz áldozva a nagy közönség, melyre nézve a nagy kamat teher, már-már elviselhetetlen, nem egészen töltik be hivatásukat. Ennélfogva abból indulva ki, hogy ilyen viszonyok javítására legalkalmasabb és teljesen jogosult eszköz a verseny, elhatároztuk: „Torda-Aranyosvármegyei takarékpénztár“ czimén 200.000 frt. alapítókével egy nagyobb szabású pénzintézet alakítását kezdeményezni, annak határozott kijelentésével, hogy ezen intézet által adott kölcsönök kamatja a tiszta 8%-on felül semmi esetben nem emelkedhet, sőt mihelyt a viszonyok megengedik, alább szállítandó lesz. A felmerült eszme közelebbi ismerőseink körében kedvező viszhangra talált s ez abban nyilvánult, hogy mielőtt még a nyilvánosság elé léptünk volna, az alapítóke $\frac{9}{10}$ részben már aláírva van, s az alakítandó új intézet részére minden irányban a legjobb összeköttetéseket sikerült előlegesen is biztosítanunk. Ily körülmények között a pénzintézet felállítását már elhatározottnak tekinthetjük és nem is szándékozunk a részvények átvételére nyilvános aláírást nyitni. Miután azonban az új intézet „Torda-Aranyosvármegyei takarékpénztár“ czimet viselni és a vármegye, egy ily pénzintézet működési keretébe vonható,

összes érdekeit felölelni van hivatva, alkalmat kívántunk nyújtani, hogy az intézet alapításában részt vehessenek. Midőn tehát erről tisztelettel értesítjük, van szerencsénk egyuttal becses tudomására hozni, hogy az aláírási ív és alapítási tervezet Sándor János alispán urnál Tordán van letéve, hol azokat megtekinteni és részvétel iránti szándékát legkésőbb folyó évi okt. hó 25-ikéig bejelenteni kérjük. Torda, 1891. október hó 3-án. GR. BETHLEN BALINT, UGRON MIKLÓS, NAGY MIKLÓS, SÁNDOR JÁNOS, DR. HORVÁTH MIKLÓS, SIMÓ BÉLA.

— **Hírek innen-onnan.** Csehországból Bécsbe visszatérő királyunkat leirhatlan lelkesedéssel várták. Az udvari vonat csak éjfélkor érkezett meg, de a pályaház s az utcák azért fényárban nsztak. Társulatok küldöttei képeztek sorfalat. Magyarországon több helyen gyűléseznek a végett, hogy feliratban fejezzék ki ő felségének szerencsés megmenekülése feletti örömeiket. — Az orosz czári pár megint Dániába utazott. Valószínűleg ott fogják az ezüstkodalmat megülni Most már komolyabb hírek kelnek szárnyra, hogy a német császári pár látogatását viszozozni fogják. — Az inség Oroszországban folyton növekszik. Négy tartományban az éhező nép fellázadt. Zavierzében megtámadták a boltokat, pékműhelyeket és mindent kiraboltak. — Natália szerb királynő a napokban utazott át Pesten. Fogadtatására senki se sietett Onnan Párisba ment, de ott is csak rövid ideig marad. Hosszasabban fog időzni Biaritzban. — Umberto olasz király rendkívül szívélyesen fogadta a román királyt. Eltávoztakor személyesen kísérte ki vendéget a pályaházhoz — Rómában nagy zavarokat támasztottak a francia zarándokok. Háman közülök azon meg gondolatlan és tettet követték el, hogy a Pantheon megszemlélésekor az ottlevő évkönyvbe a pápai állam éltesét irták be. S Viktor Emánuel sirját lepökték, csak a rendőség közbevetése menthette meg éltöket. A feldühödt nép felakartja késelni őket. — Az angol földművelésügyi minster Mr. Chaplin Magyarországra jött. Az ált. m. nemeseket tekintette meg, majd gr. Bethlen András földművelésügyi ministernél tett hosszabb ideig tartó látogatást. Innen Konstantinápolyba utazott. A mi m. nemesekről a legnagyobb a elismeréssel szölt. — Boulanger tábornok, a ki oly nagy zajt ütött volt nemcsak Franciaországban, de egész Európában, hogy egy időben Boulangertől függött a béke s háboru, hánevetett életének végét vetett. Kedvese sirján Brüsszelben agyónlőtte magát. A Boulangista-párt több vezérfia részt vett a temetésen. De általában az egésznek, valamint a boulangisták büszszi újabb szervezkedésének politikai körökben jelentőséget nem tulajdonítanak. — Az orsz. gyümölcskiállítást okt. 4-én nyitotta meg Budapesten gr. Bethlen föld. minister A tárlat, melynek gazdagsága valóban meglepő, 3 részre oszlik. Az elsőben a friss gyümölcsök, vannak. Ebben is az első a tordai bikatelep kiállítása. A második csoport a konyhakerti, a harmadik az aszalt gyümölcsöket tartalmazza. — A temesvári kiállítás a kiállításoknál szokatlan anyagi sikerrel végződött. Csaknem kénczédfél ezer frt van a pénztárban s a mellett minden kiadás fedezve, tehát ez tiszta jövelem. Az erkölcsi sikerről elég annyit megjegyoznünk, hogy ő felsége a kiállítás megszemlélésekor e szavakra fakadt: „hisz ez valóóságos országos kiállítás.“ — Munkácsy M. világkiru hazánkfia rövid időre Bpestre érkezett. Hosszab időt fog tölteni az Álföldön, hol az új országház részére készitendő nagy festményéhez tősgyökeres magyar típusokat tanulmányoz. — Az 1890. évi zárszámadások, összesen 20 millió frt fölösleget mutatnak. Ennyon is kedvező eredménynek oka a 16 millió frt még kifizetendő regalekamat s a vasutaknak az előirányzottnál nagyobb jövedelme. E kis fölösleg nagyon is elkél. Alig nyílt meg az országgyűlés, már is csaknem fél millió pótkiadás többletet kérnek a hadsereg szmára. Az élelem, takarmány megdrágulása szüli e nem várt terhet. Gróf Eszterházy Miklós Mosonyból Pozsonyba kocsizván, oly utat választott, mely járatlan s szoroson a Duna part mentén vezetett, éjjel a több méter mély folyóba zuhant. Másnap holt testét a partra kivette meglelték. Kocsis, lóvak megmenekültek.

CSARNOK.

Szemelvények madagaskári élményeimből.

Irta: Z. KISS ELEK.

— Most germann vagyok — felelém nem kis zavarral — de régebb nem voltam német, s őseim magyarok voltak, miért is a magyar himnus a mi nemzeti dalunk.

— Ez nagyon különös a miket ön mond. De imo! itt ugy veszem észre, hogy a németekkel hadakozott az a Rákóczy; hát az miként lehetett?

Megvoltam akadva! Ha az még tovább tart kijukad az én german passusom által elkövetett turpisságom, s abból még nagy baj érhetne volna fejemet . . . hirtelen azonban egy mentő gondolatom támadt:

— Az bizony polgárháboru volt felséges királyné!

— És a minsterelnök legyőzte a fellázadt germánépet?

— Valahányszor e nótát huzzták a csatában, mindig győzött a minsterelnök.

— Lásd! szölt most a királyné, a minsterelnökhöz fordulva. E nótát megkellene taníttatni a mi katonáinknak is, mindjárt könnyebben megvernék azokat a semmire kellő (cimanzary) francziákat.

Még egyszer elkelle játszanom a Rákóczyt, mialatt a királyné a szöveget olvasva, fejével a taktust verte hozzá . . . midőn bevégeztem:

— Nagyon jól van! A fordítás igen jó, éppen talál a dalra! — szölt — kezét nyújtva nekem.

Igen köszönöm hogy eljött; nagyon gyönyörködtem szép játékában Velum!

Ezután a királyné, udvarhölgyei kíséretében visszavonult belső termeibe. Az előttem elvonuló udvarhölgyek gyilkos szemei azt látszottak nekem mondani, hogy ők is szeretnének Rákóczy katonáivá változni.

A minsterelnök, s utánna a többi főurak is kifejezték tetszésüket, s köszönetüket, s vége hossza nem volt a kézzsoritásoknak . . .

Ezzel az általános szétozslás kezdetét vette s én is hazasiettem.

Valódi franczia

és magyar

COGNAC

a legjutányosabban

kapható

Fekete Ferenc

kereskedőnél

TORDÁN.

Sz. 8000.
1891. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehatónak Papp Györgye végrehajtást szenvedő elleni 93 frt 32 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (aljárai kir. járásbíró) területén levő Sütmege község határán fekvő a sűtmegi 35. számú tjkvben A + 1—27. rend sz. a. foglalt ingatlanokra az 1881. évi LX. t.-

cz. 156. § alapján az árverést összesen 1040 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok 1891. évi okt. hó 21-ik napján d. e. 9 órakor Sűtmeg község házáiál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 104 frt — kr készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és

az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminister rendelet 8-ik §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1891. évi szept. hó 15-én.

A tordai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól.

Solymosi Miklós,
kir. törvényszéki bíró

Ajánlati hirdetmény.

Berger Antal faipar-vállalata közhírré teszi, hogy Torda-Aranyos vármegye területén levő Alsó-Podsága községben a torda-topánfalvi törvényhatósági közut mellett levő fűrészműtől a fűrészáruknak a tordai raktár-helyiségébe leendő leszállítását ajánlat útján akarja biztosítani.

A leszállítandó fűrészáru-mennyiség évenként 15—20000 köbmétert fog kitenni.

A szállítás biztosítása egyelőre 5 évre történik.

A kik a szállítást elvállalni óhajtják, felhívotnak, hogy pontos czimüket kitüntetve és részletes feltételeiket magában foglaló ajánlataikat — 1500 frt készpénz, avagy megfelelő értékpapir, mint óvadék-összegnek a csatolásával — **folyó évi október hó 17-ig**, tordai lakos dr. Horváth Miklós ügyvéd urhoz küldjék be.

Részletesebb felvilágosítás nyerhető a vállalat kezelésénél Alsó-Podságán és Ivantzký J. mérnök urnál Tordán.

Torda, 1891. október hó 1.

BERGER ANTAL
faipar-vállalatának kezelésége.

Herrmann J. és társa

Közvetítési ügynökség szállítási ügyekben.

BUDAPEST

VI. ker. Teréz-körút 6. sz.

Ajánlják magukat pontos utánvizsgálásra, mindenemű szállítólevelek és francó feladó-vevényekre, 1870-ik évtől kezdve. Díjazás csak siker esetén. Azon eset, hogy ha differenciák nem konstatálhatók, az illető iratokat minden költségek, vagy provisio felszámítása nélkül bérmentve küldjük vissza.

1—4

HARMATH JOZSEF

könyv-, papirkereskedő- és könyvnyomdatulajdonos
TORDÁN.

Van szerencsém a t. cz. helybeli és vidéki vevőim szives figyelmébe ajánlani dúsan berendezett s mai kor igényeinek teljesen megfelelő

Könyv- és Papirkereskedésemet,

a hol is mindennemű papir-, írószer-, iskolai ellék-, tankönyvek és regények stb., a legolcsóbb árak mellett kaphatók.

A midőn dúsan berendezett könyv- és papirkereskedésemet ajánlanám, megkívánom jegyezni, hogy felette nagy raktárt tartok körjegyzők, községi bírók, a közigazgatás, valamint a t. lelkész urak részére szükséges

nyomtatványokból,

melyek kiállítás, csin és olcsóság tekintetében felülmúlnak minden nyomtatvány raktárt.

Olcsók és szép kiállításnak, miután szakértő nyomdai művezető áll rendelkezésemre, saját könyvnyomdamban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Könyv- és papirkereskedésemmel
kapcsolatban egy dúsan berendezett

DISZMUÁRU-ÜZLETET

állítottam fel, melyet sok gondnal s nagy költséggel rendeztem be. Itt mindennemű és olcsóság tekintetében páratlan tárgyak állanak t. vevőim rendelkezésére.

Diszes albumok, szép kivitelű emléktárgyak, gyermekjátékok, óralánczok, zseb-, bankjegy és szivartárczák, TAX-zsebkések, szemüvegek, és számtalan sok szebbnél-szebb pipere-tárgyak.

Dús választék! — Olcsó határozott árak!

Üzletem harmadik osztályát képezi az általam POLLÁK T. cégtől átvett ujonnan berendezett, s a kor kívánalmainak teljesen megfelelő — a legmodernebb öntésű betűkkel ellátott

KÖNYVNYOMDA

a hol mindennemű tudományos mű, verses könyvek, iskolai értesítők, évi jelentések, zárszámadások, vámbárczák, meghívók, nász-, gyászjelentések, falragaszok, szóval: egy könyvnyomda keretébe tartozó bármilyen munka, csinos kivitelben, olcsó árak mellett elkészíttetik. Bátor vagyok felemlíteni, hogy könyvnyomdamban szakértő művezetőt alkalmaztam s nyomda-személyzetemet is aránylag megváltoztattam, s ezáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a felvállalt munkák pontosan és csinnal állíthatnak ki, olcsóság tekintetében pedig versenyeznek minden ilyen vállalattal.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek. Csomagolás díjmentesen!

Községi, körjegyzői, bagatel bíraskodási és lelkészeknek való

nyomtatványok

tetemesen leszállított árakban kaphatók.

Árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgállok.